

II.

Urkunden und Ueberlieferungen.

Urkunden zur Geschichte des Klosters Schönthal.

Aus den Originalien mitgetheilt von Ottmar Schönhuth.

I. Abt Siegfried von Maulbronn bietet dem Kloster Kaisersheim die Paternität über Kloster Schönthal an.*)

Venerabili Patri et in Christo mihi carissimo domino Abbati de Caesarea Sifridus dictus Abbas de Mulebrun orationes devotas et cum debita reverentia plenitudinem omnis boni. Non mediocre plane iudicium est gerere, quod secundum Philosophum beneficiorum memminerit acceptorum, seque eorundem largitori per effectum operis gratiarum actionum recognoverit debitorem. Audientes ergo affectu pietatis vos moneri, filiam nostram monasterii videlicet speciosae vallis, eidem condolendo super eo, quod in temporalibus irrecuperabiliter sit collapsa, et fluentibus desideriis vos incendere manum, scilicet ad resurgendum porrigere adiutorium; ex hoc ipso perpendimus gratiam divinam in vobis exuberare, quae vobis non solum in temporalibus, verum et in spiritualibus benedictionem contulit copiosam, cui conceptum propositum persequentes, gratiarum actiones refertis vberes et condignas. Quia vero monasterium nostrum Mulebrun visitante nos in ira sua Altissimo, tot et tantis tribulationibus subjacet et pressuris, ut periculum minari videatur quodammodo pereundi. Cujus occasione spes nostra negotiis et curis distrahitur infinitis, itaque predictae filiae nostrae ad subueniendum effectuose uel consu-

*) Ueber das, was diese und die folgenden Urkunden enthalten, vergleiche Chronik des Kloster Schönthal von O. Schönhuth, S. 39 — 40.

lendum affectuose, prout ipsius requirit necessitas, assurgere minime valeamus, benignitatem vestram ampliori, qua possumus, precum instantia deprecamur, igitur ad id, quod prefata filia nostra speciosa vallis speratum reformationis beneficium consignavit, pro diuina reuerentia studeatis curas feruidas et sollicitas operas applicare, nec paciamini tam nobile membrum aliquatenus ordini deperire, assumentes vobis et domui vestrae curam et paternitatem plenariam ejusdem quam de consilio et pleno consensu Reuerendorum Patrum de Lucella, de Nouo castro Abbatum nec non totius conuentus nostri in Speciosa valle ratione paternitatis possideamus, uel habuimus longi temporis praescriptione, iusto titulo bona fide nihilominus protestantes, quantum fas est, quoad dictum paternitatis translationem decretum seu auctoritate nostri capituli generalis. In cuius rei testimonium et memoriam jugiter tenenda praesentes vobis dedimus litteras sigillis Reuerendorum patrum praedicatorum et nostro munitas. Actum et datum Anno dni MCCLXXXII. in die Purificationis Virg. Gloriosae.

(Die Urkunde hatte drei, nun nicht mehr vorhandene Sigille.)

II. Urkunde über die Schulden des Klosters Schönthal, welche Kloster Kaisersheim mit der Paternität übernommen.

Nos fratres Conradus de Lucella, Ortl. (iebus) de Novocastro, Sifridus de Mullenbrun, Conradus de Alba et Conradus Speciose vallis abbates cisterc. ordinis constare volumus universis Christi fidelibus presentem litteram inspecturis, quod nos audita generali computatione et statu domus speciose Vallis ab ipsis domus officialibus in domo de Mullenbrun invenimus eandem domum speciose vallis videlicet in subscriptis debitis obligatam. Tenebantur in 248 lib. hal. apud Judaeos, usuris crescentibus obligati. Item Judaeo cuidam de Rotingen in 140 lib. hal. haec apud Judaeos. Apud Christianos vero tenebantur in summa octingentis videlicet et 43 lib. hal. obligati. Summa autem debitorum predictorum insimul computata erit 1200*) lib. hal. Porro in bladis quae debita non persolverant et adhuc solvenda remanserant, sunt 456 malt. silig. 111. malt. speltae 106 malt. avenae mensurae

*) Muss ein Irrthum des Schreibers seyn, denn es kommen 1231 Pf. Heller heraus.

Heibrunensis. summa predictorum bladorum erit 673 malt. in annuis, praeterea pensionibus sine percipientium damno quolibet persolvendis sunt 457 malt. silig. spelte autem 118 malt. avenae vero 40 malt. mensurae similiter prelibate. In denariis insuper, quos antedicta domus ratione pensionum singulis annis solvere tenebatur, sunt 80 lib. hall.; in vino singulis annis 7 carratas et 3 urnas mensurae Herbipolensis tenentes soluere sine damno percipientium idem vinum. Cum tali itaque onere dictum domum speciosae vallis Ven. patres domino abbati de Caesarea de communi consensu pleno pariter et concordia ven. patrum domini abbatis de Mullenbrunn ac abbatis speciosae vallis supradictae suorum quoque conventuum in filiam quantum in nobis fuit et in quantum potuimus damus ac dedimus in spiritualibus pariter et temporalibus regendam perpetuo pariter et tenendam. Ne igitur quisquam sibi vel nobis futuris temporibus hanc notam impingere valeat, vel ore mendaci mendaciter affirmare, ut scilicet saepedictam domum speciosae vallis invenerimus in minoribus vel paucioribus, qua supra diximus debitis obligata, hanc litteram scribi volumus et sigillorum nostrorum munimine voborari, et ipsam eandem litteram domino abbati de Caesarea memorato in apertam veritatis testimonium jussimus assignari. Datum in Mullenbrunn anno domini MCCLXXXII. feria quinta proxima ante Dominicam qua cantatur judica.

(An dieser Urkunde hiengen 5 Sigille. In einer noch vorhandenen Copie derselben sind am Schluss die sämmtlichen Schulden des Klosters zu Gulden berechnet. Nach dieser Berechnung beträgt die Geldschuld 23,598 Gulden, die Schuld an Früchten 2845 Gulden, also im Ganzen 26,443 Gulden — eine für jene Zeiten freilich bedeutende Summe.)

III. Der Abt und das General-Capitel zu Cisterz bestätigen die Uebertragung der Paternität über das Kloster Schönthal an das Kloster zu Kaisersheim.

Nos fratres Iohannes abbas Cistercy totusque conventus diffinitorum et abbatum capituli generalis universis presentes litteras inspecturis, volumus esse notum, quod cum quedam abbatia nostri ordinis, dicta de valle speciosa, Herbipolensis dyoecesis, epropter onera debitorum contracta multis temporibus retroactis collapsa plurimum ad statum tam miserabilem devenisset, quod licet Conventu dispersus fuisset per viginti annos et amplius minime respiraret, insom

sublata videretur quodammodo facultas et fiducia resurgendi, venerabilis coabbas noster de Mullenbrunnen, cujus erat filia dicta domus, non valens ei succurrere nec volens ejus excidium sustinere, de consilio et pleno consensu venerabilium patrum . . . de Morimundo . . . de Lucela . . . de Nouo castro abbatum patrum suorum vna cum suo Conuentu et patribus supradictis, supplicavit precibus instantissimis ac deuotis, Venerabili domino Trutwino abbati et Conuentui de Cesarea, Augustensis dioecesis, ut propter deum et ordinis reuerentiam succurrere dignaretur domui desolate, sperans quod per ipsorum sollicitudinem ac vigilantem industriam resurgere posset aliquo modo dicta domus, si tamen manum apponerent efficaciter adiutricem. Qua supplicatione moti pietatis affectu abbas et Conuentus de Cesarea supradicti manum apposuerunt et primo anno omnia debita dicte domus currentia ad usuras de pecunia eis mutuata liberaliter persoluerunt et domum collapsam penitus in tali statu posuerunt, quod spes primitus sublata renixit et domus resurgere iam incepit. Quod videns pater abbas de Mullenbrunne coram nobis in generali capitulo congregatis, de consensu pleno sui Conuentus et patrum predictorum videlicet . . . de Morimundo . . . de Lucela . . . de Nouo castro abbatum, volens istis beneficiis aliquo modo respondere, renunciauit tam pro se quam pro suo Conuentu et successoribus eorundem paternitati domus vallis speciose, quam pacifice et quiete domus de Mullenbrunne longi temporis prescriptione habuerat, et quasi possederat ab antiquo transferens eandem paternitatem cum omni iure quod ipse et domus sua eam habuerat, cum omnibus appenditiis et juribus que ipsi competebant in dicta domo vallis Speciose vel competere uidebantur. Renuncians nihilominus tam pro se quam pro suo Conuentu pure, simpliciter et preciose omni juris auxilio Canonici uel ciuilibus beneficio restitutionis in integrum et omni plane actioni, per quam dicte paternitatis translatio sive pura donatio tam solemniter facta in capitulo generali possit vel debeat impediri aliquo modo uel infringi. Cum igitur generale capitulum se consuevit exhibere negotiis gratiosis et favorabilibus gratiosum translationem et donationem paternitatis domus speciose vallis ab abbate et Conuentu de Mullenbrunnen factam abbati et Conuentui de Cesarea non solum concorditer approbamus, verum etiam a generali capitulo datum, presentis scripti testimonio valituram in perpetuum confirmamus. Inhibentes firmiter et districte auctoritate Capituli generalis, ne aliqua

persona huius ordinis hunc processum per diffinitivam ordinis sententiam approbatum audeat aliquatenus immutare aut Monasterium de Cesarea super paternitate domus vallis Speciose futuris temporibus aliquo modo perturbare. In hoc igitur omnium evidens argumentum et notitiam plenioram presentes litteras assignamus supradicto abbati et conventui de Cesarea sigillo generalis Capituli fideliter roboatas. Actum et datum in Cistercio anno domini Millesimo octogesimo secundo Tempore Capituli generalis.

(Von dem einzigen Sigill, das angehängt war, ist nur noch die rothe und grüne Seide vorhanden.)

IV. Abt Siegfried von Maulbronn und sein Convent verzichten mit Namensunterschrift auf die Paternität über das Kloster Schönthal.

Reuerendis in Christo Iesu Patribus domino Abbati Cistertii et universis Abbatibus ejusdem ordinis in generali Capitulo congregatis Frater Sifridus; Abbas de Mullenbronnen Spirensis dyocesis totusque Conuentus ibidem subiectionis et obedientie promptitudinem debitam et deuotam; Herodiana maliciae saeva crudelitas exercetur si renascens extinguatur religio et Israelis parvuli imprimis vite auspiciis occidantur. Cum igitur domus Speciose vallis nostri ordinis Herbipolensis dyocesis per importabilium onera debitorum vsuris cottidie crescentibus ad talem statum et tam miserabilem pervenisset quod Conuentus XX annis dispersus et amplius nullum ibidem regularis obseruancie vestigium remaneret et dicta domus creditorum potius et iudeorum quam monachorum habitatio uideretur, essetque adeo desolata, ut omnibus ruinam dicte domus discretionis oculo intuentibus resurgendi spes et opinio tolleretur, nos qui nullum adiutorium dicte domui et eius excidio impendere valebamus, venerabilem Patrem Abbatum de Cesarea nostri ordinis Augustensis dyocesis de consilio venerabilium patrum Morimundensis et Lucelensis et Novocastri et de Alba Abbatum ac conventus nostri concordii assensu qua valebamus instancia rogauimus, ut dictum domum speciosam vallem videlicet in filiam assumeret et primitiuum ibidem ordinis statum per suam industriam cum diuino adiutorio reformaret. Verum, quia dictus pater abbas de Cesarea nominatam domum contra spem hominum ab usurarum voragine et pressurarum calamitate multiplici liberavit, ad talem statum penitus reducendo, quem vires nostrae nul-

latenus poterant inducere nec parare, memoratam domum Speciosam vallem sibi dedimus et damus, quantum in nobis est, et esse potuit, de communi et concordi Conuentus nostri assensu in filiam regendam et gubernandam tam in temporalibus quam in spiritualibus perpetually sine lite. Renunciantes simpliciter et precise pro nobis et nostro conuentu dicte domus filiationi litteras per presentes omnique juris auxilio canonici ut ciuilibus beneficio restitutionis in integrum omnique indulgentie rescripto a sede apostolica uel a generali capitulo impetratis uel et impetrandis, omnique rei et legi, per quam dicte filiationis translatio et renuniatio impediri posset uel et irritari ratam habentes, insuper de pleno consensu conuentus nostri antedicte filiationis translationem et confirmationem per generale capitulum factam uel et faciendam et eam perpetuo valituram presentibus confitemur. Et in omnium suprascriptorum euidentis testimonium presentem litteram vestre sanctitati cum propriis officialium nostrorum subscriptionibus et nostri sigilli inpressione transmittimus insignitam. Nos vero prior et conuentus domus de Mullenbrunnen quia sigillum ex ordine non habemus in plenum nostri consensus argumentum sigillis venerabilium patrum . . . Lucelensis . . . Nouicastro . . . St. Urbani abbatum presentes litteras rogamus communiri. Datum et actum Anno dni MCCLXXXIII pridie Nonas junii in claustro Mullenbrunnen. Nos denique Cunradus Lucelensis et Nouicastroensis et de Sto. Urbano abbates a conuentu de Mullenbrunnen rogati in euidentis sui consensus testimonium presentes litteras sigillorum meorum appensionibus fecimus communiri.

Ego frater Marcolfus prior consensum meum subscribo.

Ego frater Cunradus infirmarius consensum meum subscribo.

Ego frater Sifridus subprior consensum meum subscribo.

Ego frater Swigerus maior cellarius consensum subscribo.

Ego frater Vlricus cantor consensum meum subscribo.

Ego frater Gewardus subcellarius consensum meum subscribo.

Ego frater Eherhardus Grangiarius consensum meum subscribo.

Ego frater Eberhardus consensum meum subscribo.

Ego frater Hezelo portarius consensum meum subscribo.

(An dieser Urkunde hiengen 4 Sigille, von denen aber nur ein Fragment des Dritten vorhanden ist, auf dem wir noch das Bild eines Abts erblicken. Die Unterschriften sind von den betreffenden Conventualen, deren einige eine weniger geübte Hand führten.)